

«ՈՐՈՒՄ ՇԱՏ ԹՈՂՈՒՑՈՒ՝ ՇԱՏ ՍԻՐԷ»

Վասն որոյ ասեմք քեզ. «Թողեալ լիցին սմա մեղք իւր քաղումք,
զի յոյժ սիրեաց. զի որում շատ թողուցու՝ շատ սիրէ, եւ որում
սակաւ՝ սակաւ»։ (Ղուկ. է 47)

Մեծ Պահոց քառասունօրեայ շրջանին, եկեղեցին տարբեր լրջութիւն մը կու տայ իր հանդերձանքին։ Ան իր արարողութիւններուն, երգեցողութեանց եւ քարոզներուն ընդմէջէն Զոյումը, ապաշխարութիւնն ու ներողամտութիւնը հաւատացեալին համար կը վերածէ յանախանքի մը, որպէս զի ան կարենայ լրջօրէն մօտենալ սրբացնելու եւ հաշտեցնելու յատկութիւն ունեցող այս ժամանակաշրջանին, եւ անկեղծ, յարատեւ աղօթքով եւ պահեցողութեամբ մաքրելու հոգին ու մարմինը եւ այսպէս սրբուած արժանանալու Քրիստոսի Յարութեան լոյսին։

Մեր Փրկչին երկրաւոր կեանքէն առնուած դրուագի մը մէջ, Ղուկաս Աւետարանիչ կը նկարագրէ թէ ինչպէս օր մը, Մարիամ Մագդաղենացի անունով անբարոյ կին մը կը մտնէ Սիմոն Փարիսեցիին տունը, ուր Յիսուս նաշի հրաւիրուած էր։ Այդ կինը իր հետ բերած էր ալապասքեայ սրուակով թանկագին անուշահոտ իւղ մը, եւ կանգնելով Աստուածորդիին նիշդ ետին, կը սկսի դառնօրէն լալ։ Ապա ծունկի գալով անոր առջեւ թոյլ կու տայ որ առատօրէն հոսող իր արցունքները թրջէին Նազովրեցի Վարդապետին ոտքերը, որմէ ետք կը սկսի ուսերէն ջուրի նման վար վազող երկա՛ր ու մետաքսանման մագերով քննօրէն չորցնել անոր ոտքերը, յետոյ՝ համբուրել ետ օծել զանոնք իր բերած թանկարժէք անուշահոտ իւղով։

Փարիսեցի տանտէրը գայթակղած այդ տեսարանէն, ինքնիրեն խորհելով կ'ըսէ. «Եթէ այս մարդը իրա՛ւ, մարգարէ

էր, ինչպէս ուրիշներ կ'ըսեն, պէտք է անպայման գիտնար թէ այս կինը վատահամբաւ ու մեղաւոր անձ մըն էր»։ Քրիստոս, գիտնալով թէ ի՞նչ կ'անցնէր իր խստապարանոց հիւրընկալին միտքէն, անոր պատմեց առակ մը, ուր մեծահարուստ մը երկու հոգիի փոխ դրամ կու տայ, մէկուն հինգ հարիւր դահեկան, իսկ միւսին՝ յիսուն։ Երբ պարտատէրը կը տեսնէ որ այդ երկու պարտապանները ի վիճակի չէին որոշեալ գումարները վերադարձնելու, կը ներէ անոնց պարտքերը։ Ապա Յիսուս կը հարցնէ Փարիսեցի Սիմոնին՝ թէ պարտատէրը ո՞ր մէկը աւելի պիտի սիրէր։ Եւ Փարիսեցի կը պատասխանէ. - Բնական է, ան՝ որուն աւելի ներուեցաւ։ Յիսուս կը պատասխանէ.

- Ճիշդ խօսեցար։ Ապա ցոյց տալով մեղաւոր կինը Փարիսեցիին, կ'ըսէ.

- Տունդ եկայ եւ դուն ջուր անգամ չբերիր ոտքերս լուալու, մինչ այս կինը զանոնք լուաց իր արցունքներով եւ չորցուց մագերովը, որոնք իր գեղեցկութեան մաս կը կազմէին։ Ինչպէս սովորութիւն էր, դուն զիս չ'ողջունեցիր համբոյրով մը, մինչդեռ այս խեղճ կինը տունդ մտնելէս ի վեր չդադրեցաւ ոտքերս համբուրելէ. նաեւ դուն գլուխս իւղով չ'օծեցիր, իսկ այս կինը ազնիւ իւղով օծեց ոտքերս, հետեւաբար կ'ըսեմք քեզի, թէ այս կնոջ մեղքերը, որոնք քաղմաթիւ են՝ ներուած են, քանի որ ան գիտցաւ սիրել։

Մենք բոլորս ալ կ'ըսենք թէ «կը սիրենք զինք»։ Տասնաբանեայի առաջին եւ գլխաւոր պատուիրանը մեզի կը

թելադրե՛ սիրել զԱստուած մեր ամբողջ սիրտով, հոգիով, միտքով եւ զօրութեամբ: Ո՞վ կրնայ ըսել թէ ինք կը սիրէ զԱստուած իր ամբողջ էութեամբ: Մենք զԱստուած չենք սիրեր մեր ամբողջ էութեամբ՝ որովհետեւ չենք ունեցած եւ հասկցած «Դուն ներուած ես» խօսքին այդ քաղցր ու հոգի եւ միտք ջերմացնող փորձառութիւնը:

Քարլ Պարթ նշանաւոր աստուածաբանի համաձայն, մենք կրնանք ապրիլ միայն ներողամտութեամբ, այդ ոգին է որ գրգիռ կու տայ մեր էութեան, այդպէս ընդարձակելով հորիզոնը մեր կարողութիւններուն, եւ այս՝ ձեւով մը արձագանքն էր Պօղոս Առաքեալի պատգամին, անոր՝ որ իր ամբողջ հոգիով փորձեց ենթարկուիլ Հրէական Օրէնքի տառին - որ կը կարծէր թէ փրկութեան միակ միջոցն էր - սակայն այդ փոխանակ փրկելու, զինք բերաւ այն եզրակացութեան թէ այդ նոյն Օրէնքն էր որ զինք հոգեւին անդամալուծելէ ետք՝ կը դատապարտէր: Ի վերջոյ, ո՞վ կրնար գոհացնել ամենակարող եւ արդար Աստուծոյ մը պահանջները: Պատասխանը՝ ոչ ոք է: Սակայն գոհութիւն եւ փա՛ռք անոր՝ որուն մահուամբ եւ յարութեամբ մենք ընդունելի դարձանք Աստուծոյ: Քրիստոսի մահն էր որ մեզ հաշտեցուց եւ մօտեցուց Աստուծոյ, ինչպէս Պօղոս Առաքեալ կ'ըսէ Գաղատացիներուն ուղղած իր նամակին մէջ. «Եւ ես ոչ անարգեմ զշնորհսն Աստուծոյ. զի եթէ յօրինաց անտի էր արդարութիւն, ապա Քրիստոս զուր մեռաւ»: (Գաղ. Բ: 21)

Ներուած ես: Արդեօք մենք լիովին կ'ըմբռնե՞նք ամբողջական իմաստը այս բառին: Մարդիկ, նման լուսնին, ունին իրենց մութ կողմը, զոր ուրիշին ցոյց չեն տար: Սակայն բարեբախտաբար Հայր Աստուած կը տեսնէ մեր մութ կողմը, այն ինչ որ ուրիշներ չեն

տեսներ: Ան մեզ պիտի ընդունի այնպէս՝ ինչպէս որ ենք եւ մեր բոլոր յանցանքներն ու մեղքերը պիտի մաքրէ իր շնորհներու աւագանին մէջ:

Դար մը առաջ, Ամերիկայի Քէնթըքի նահանգէն, նշանաւոր քաղաքագէտ՝ Հէնրի Քլէյ - որ համբաւուած էր իբր խստաբարոյ եւ զօրաւոր նկարագրի տէր մարդ, մէկը՝ որ բնաւ տեղի չէր տար ո՛չ իր թշնամիներուն եւ ո՛չ ալ հակառակորդ կուսակցութեան անդամներու ճնշումներուն - կ'ըսուի թէ օր մը կ'իյնայ 40.000 տոլար պարտքի տակ, որ այդ օրերուն համար հսկայական գումար էր: Երբ ան կը պատրաստուէր ծախել ամէն ստացուածքները, վճարել կարենալու իր ծանր պարտքը, յանկարծ անծանօթ մը յայտնուելով այն դրամատունը, որուն Պարոն Քլէյ պարտական էր, կը վճարէ անոր պարտքը: Դրամատան տնօրէնը կ'ըսէ անծանօթին.

- Եթէ Պարոն Քլէյ հարցնէ թէ ո՞վ էր վճարողը, ի՞նչ անուն տամ:

- Միայն ըսէ թէ բարեկամ մըն էր»։ Կը պատասխանէ անծանօթը, ու դուրս կ'ելլէ դրամատունէն:

Հէնրի Քլէյի պատմագիրը կը գրէ թէ երբ ան կը լսէ պատահածը, անոր կարծր սիրտը կը հալի եւ ամբողջ մարմինը կը սկսի դողալ եւ կու լայ մանուկի մը նման:

Իսկապէս ի՞նչ կը նշանակէ երբ մէկու մը կ'ըսենք «ներուած ես»: Արդեօք ի՞նչ կը զգայ այն անձը որ ներման կ'արժանանայ:

Նախ եւ առաջ, «անկեղծօրէն զղջալ» ըսելով պէտք է հասկնանք թէ մենք գէշ կը զգանք պարզապէս մեր գործած յանցանքներուն կամ սխալին համար, այլ այդ աւելի պէտք է նշանակէ թէ մեզի առիթ կը տրուի մեր կեանքին մէջ նոր էջ մը բացալու: Միւս կողմէն, անկեղծ զղջումը հրաւէր մըն է փրկելու

ծախողութեան դատապարտուած կացութիւն մը:

Հին Կտակարանին մէջ «Զղջալ» բառը գործածուած է 46 անգամներ, որոնցմէ 37-ը կը շեշտեն թէ Աստուած է զղջացողը: Անկասկած, Հայր Աստուած կարիքը չունի զղջալու, քանի որ Ան վեր է եւ հեռու ամէն տեսակի մեղքի հասկացողութենէն: Մեր զղջումը կը դառնայ վաւերական եւ անկեղծ երբ կ'անդրադառնանք թէ մեր սխալ կեցածքն ու չար մտածումները փոխել, եւ կամ գիտնանք թէ մեր մեղքերու եւ յանցագործութիւններու տոմարը միանգամընդմիշտ սրբուած է, եւ այլեւս ամբողջովին ի վիճակի ենք ձեռնարկելու նոր սկիզբի մը:

Յետոյ, երբ կ'անդրադառնանք թէ լսուած է մեր զղջումը եւ ներուած են մեր մեղքերը, այդ այլեւս կու գայ ձերբազատելու մեզ մեղքից կաշկանդումէն, եւ առիթ կու տայ որ մենք եւս մեր կարգին ի վիճակի ըլլանք ներելու ուրիշները: Որովհետեւ, մենք մեղաւորներս, երբ Քրիստոսի միջոցաւ կ'արժանանաք ներումի, ինչպէ՞ս կրնանք չներել անոնց՝ որոնք մեզի դէմ մեղանշած են: Սակայն եւ այնպէս, մեզմէ շատեր չեն ուզեր ներել, այլ կը նախընտրեն իրենց մէջ տակաւին սնուցանել հին հաշիւներ, ոխեր ու ֆէներ: Սակայն օր մը յանձինս ուրիշի, Քրիստոս պիտի գայ մեզի ըսելու. «թողեալ են մեղք քո քաղումք», եւ այն ժամանակ միայն պիտի անդրադառնանք թէ մենք եւս կրնանք ներել: Նման մեր ներող Հօր՝ Աստուծոյ, բարձր հոգիի տէր մարդիկ միայն գիտեն ներել եւ ի վիճակի են ներելու:

Զղջալ եւ արժանանալ ներման ու ներել ուրիշներուն, թէ մնալ այնպէս՝ ինչպէս որ ենք. ընտրութիւնը մերն է: Բայց մէկ բան պէտք է լաւ գիտնալ թէ

ներելու պարագային մենք անգիտակից կերպով թոյլ կու տանք որ այն սէրը զոր Աստուած դրած է մեր մէջ մեզ վերադարձնէ իրեն:

Ժամանակին, դառնացած մարդ մը, որ ֆիզիքապէս, հոգիով եւ միտքով հիւանդ էր, կը տանին հիւանդանոց: Օր մը, երբ այս անձը կը գտնուէր ծայր աստիճան ինկած տրամադրութեան մէջ, բոյժփոյրին կ'ըսէ.

- Ինծի բան մը տո՛ւր եւ վերջացուր այս կացութիւնը:

Բոյժփոյրը «սիրով» կ'ըսէ, ու կ'երթայ քիչ ետք դառնալու ձեռքին Աւետարան մը: Ան բանալով կը կարդայ. «Որովհետեւ Աստուած այնքան սիրեց աշխարհը, որ նոյնիսկ իր Միածին զաւակը զոհեց, որպէս զի անոր հաւատացողը յաւիտեանական կեանք ունենար»: Ապա կ'ըսէ հիւանդին. «Եթէ կը հաւատաս, ասկիւ կրնայ վերջակէտ դնել քու տուայտանքներդ»:

Անշուշտ մեզմէ շատեր գոհացուցիչ չեն գտներ այսպիսի պատասխան մը, սակայն կ'ըսուի թէ մարդը յետ երկար ինքնաքննութեան կը տեսնէ թէ ճիշդ էին բոյժփոյրը ըսածները, եւ իր նոր հաւատքը զինք դուրս կը բերէ հիւանդանոցէն իրր նոր մարդ:

«Ներուած են քու անթիւ մեղքերդ, որովհետեւ շատ սիրեցիր», Քրիստոսի խօսքը, ուղղուած Մագդաղենացի Մարիամին, կու գար վերցնելու ծանրութիւն մը կամ արգելք մը մարդոց հոգիներուն, միտքներուն եւ նայուածքներուն վրայէն եւ մեզի առիթ կ'ընծայէր որ մեր կարգին մենք եւս ֆէնէիմք մեր սիրտերուն խորը, տեսնելու թէ տրամադի՞ր ենք նոր կեանք մը սկսելու, սիրելու նման Մագդաղենացիին անչա՛փ, անկեղծօրէն դարձի գալու նման Անա-ռակին, եւ անոնց նման արժանանալու մեր հոգիներուն առաջ նոր հորիզոններ

եւ կարելիութիւններ բացող Աստուածային ներման: Եւ միշտ յիշելու ենք սիրելի եղբայրներ եւ քոյրեր, թէ ա՛յն ինչ որ Աստուածորդին ըրաւ մեզի համար Խաչին վրայ, ատոր շնորհի՛ւ միայն մենք արժանացանք Հայր Աստուծոյ ներողամտութեան:

Մեծ Պահոց քառասնօրեայ մեր այս ուղեւորութեան շրջանին, թող մեզմէ իւրաքանչիւրին աղօթքը ըլլայ. «Տէ՛ր, ինչպէս որ Միածին որդիդ գիտցաւ ներել

Մագդաղենացի Մարիամին, եւ զինք խաչողներուն համար ըսաւ. «Հա՛յր, թող դոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գործեն», օգնէ՛ մեզի հաւատացեալներուդ, մօտենալու հայրութեանդ եւ արժանանալու քու խոստացած երկնաւոր պարգեւներուդ եւ օրհնութեանդ, եւ թող մեր հաւատքի ականջներով լսենք Միածնիդ քաղցրալուր ձայնը որ կ'ըսէ. «Որդեակք, եկա՛յք առ իս, թողեալ են մեղք ձեր», Ամէն:

ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ՝ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՒԱՏՔԻՆ ԿԸ ՊԱՐՏԻ ԻՐ ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ՅԱԻԵՐԺՈՒԹԻՒՆԸ

Եթէ Զատիկը՝ հրեաներու կարմիր Մովէն անցքին եւ Եգիպտոսի գերիշխանութեան լուծէն ազատագրման տօնն է, Յարութեան փառահեղ իրականութիւնը տօնն է հայ ժողովուրդին Քրիստոսի հանդէպ ցուցաբերած ԵՐԱԽՏԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ եւ Իր աստուածութեան:

Առանց Փրկչին սիրոյ եւ հաւատքի յեղափոխութեան, չէինք ունենար, ո՛չ ազգային զարթօնք, ո՛չ փառապանծ Ոսկեղարը, ո՛չ հայ ուղղափառ եկեղեցին, ո՛չ հայ գիրը, ո՛չ հոգեւոր մշակոյթ եւ ո՛չ ալ ազատ ու անկախ Հայաստանը:

Մեր ազգային ու հոգեւոր բոլոր սրբութիւնները անփոխարինելի պարգեւներն են Յարուցեալ Փրկչին հոչակած Նոր Հաւատքին եւ Իր աւետարանական առաքինութիւններուն:

Հիասթափութիւնը, որ կը հետեւի շիջած գեղատեսիլ երազներու եւ հերքուած յոյսերու, մին է մարդկային կեանքին ցուցաբերած ամենադաժան արտայայտութիւններէն:

Ի՞նչ իմաստ ու նշանակութիւն

ունի վաղանցուկ կեանք մը, երբ իր խորագոյն եւ մեծագոյն ակնկալութիւնները կը հերքուին ու կը կորսուին պարապութեան մէջ:

Այս տարտամ ու ապերախտ ռոպէներուն է, որ մարդուն յուսակտուր հոգին կ'ամպոտի մթին հորիզոններուն մէջ եւ կեանքէն ոչինչ կը մնայ իրեն, բայց եթէ կորսուած երջանկութեան մը ողբուկով:

Նման յուսահատ կացութեան առջեւ գտնուեցան աշակերտները, երբ խաչին վրայ բեւեռեալ տեսան իրենց Տէրը:

Ալ չէին կրնար գօտեպնդուիլ ոչ մէկ յոյսով, ամէն ինչ խաւարած ու ամայացած էր իրենց շուրջը եւ իրենց մէջ:

Երկիրը պատող թանձր մթութենէն վեր ու աւելի, խաւարակուռ գիշեր մը կը տիրէր իրենց հոգիներուն մէջ:

Ալ անոնց մտքին ու շրթունքին վրայ կը յամենար հիասթափութիւնը օրուան ու գիշերուան բոլոր ժամերուն:

Զէին կրնար իրենց յիշողութենէն եւ զգայարաններէն վանել չարչարալից